

Skildring av Örebro slott

Återutgivning av text från 1927

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Skildring av Örebro slott.
Återutgivning av text från 1927

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-585-6

Copyright © 2020 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du veta mer om Örebro slott och du får framför allt en kort genomgång av alla historiska händelser som inträffat här.

Du får bland annat veta mer om den dramatiska dagen då man på Örebro slott utsåg en helt ny kungaätt i Sverige.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1927 i "Allers Familje-Journals 37:de handbok. Historiska slott" med rubriken "Örebro slott".

Texten publicerades anonymt.

Eftersom den här texten skrevs för nästan 100 år sedan så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

I den här e-boken publicerar vi originalets text ordagrant och helt utan ändringar, alla namn, uttryck och till och med felstavningar har behållits.

Skildring av Örebro slott

Den här texten publicerades ursprungligen år 1927 i "Allers Familje-Journals 37:de handbok. Historiska slott" med rubriken "Örebro slott". Texten publicerades anonymt.

En trång borggård, höga granitmurar och fyra låga, grova torn, som se ut att kunna upptaga en strid med hela världen, så ter sig slottet i Örebro, vilket är lika fast rotat i Sveriges historia som dess grundmurar i Sveriges jord.

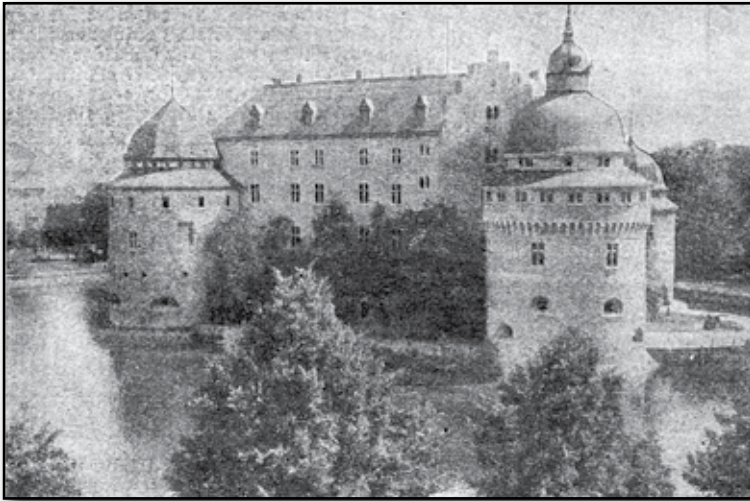
När man betraktar en gammal borg som denna, tänker man: »Om blott dessa stenar kunde tala!» I så fall skulle Örebro slott ha en lång historia att berätta oss. Det kunde förtälja om de gamla tider, då Magnus Eriksson här högtidligen mottog kung Valdemar Atterdag och hur slottet sedan gick ur hand i hand. Hertig Albrekts tyska krigare intogo Örebro hus. Sedan kom det än i dansk, än i svensk besittning. År 1520, då Gustav Vasas befrielsekrig redan börjat, satt en dansk ståthållare på denna borg, men två år senare stormade Gustav Vasa slottet efter 9 månaders belägring. Man kan med skäl säga, att Gustav Vasa i och med denna seger hade fått Sveriges rike i sin hand. På Örebro slott började också Vasaätten att härska i Sverige, vilket

öden den sedan ledde i två århundraden. Här hade kungen ofta sitt residens, här höllos riksdagar samt åtskilliga viktiga rådsmöten. Här fattades de stora beslut, som blevo avgörande för land och rike, såsom då Sverige 1540 förklarades för ett arvrrike. Här hyllades slutligen Gustav II Adolf som Sveriges tronföljare år 1611. Sista gången Örebro slott varit utsatt för belägring var år 1568, då det intogs av hertig Karl under upproret mot Erik XIV.

Men en av de största händelserna i Örebro slotts historia är dock den som är knuten till vårt nuvarande kungahus: Bernadottes val till svensk kronprins. Ingen hade vid tiden omkring 1810 tänkt på Bernadotte som rikets blivande kung. Fredrik VI av Danmark önskade komma i fråga, eftersom den gamle kung Kart XIII var barnlös. Ett stort parti i Sverige ville dock ha prins Fredrik Kristian av Augustenborg, och säkerligen skulle han också ha blivit vald, om icke en oväntad händelse hade inträffat. En av de män, som hade sänts till Paris just för att erhålla Napoleons godkännande av Fredrik Kristian såsom kronprins, nämligen den unge löjtnanten Karl Otto Mörner, var så gripen av hänförd beundran för Napoleon, att han ansåg, att det skulle vara till lycka för landet, om det fick en av kejsarens berömda marskalkar till kung. När Mörner kom till Paris, var han nog djärv att genom svenske generalkonsulns bemedling skaffa sig ett hemligt samtal med en av Napoleons mest berömda generaler, marskalk Bernadotte. Han hade nämligen lyckats inbilla generalkonsuln, att en fransmans val vore så gott som avgjort i Sverige, ehuru »franska partiet» ännu ej kunnat bestämma sig beträffande personfrågan. Fursten, som i början var något reserverad, samtyckte slutligen till att bli tronföljare och att byta religion, om svenskarnas val fölle på honom. Det var visserligen icke möjligt för Bernadotte att infinna sig

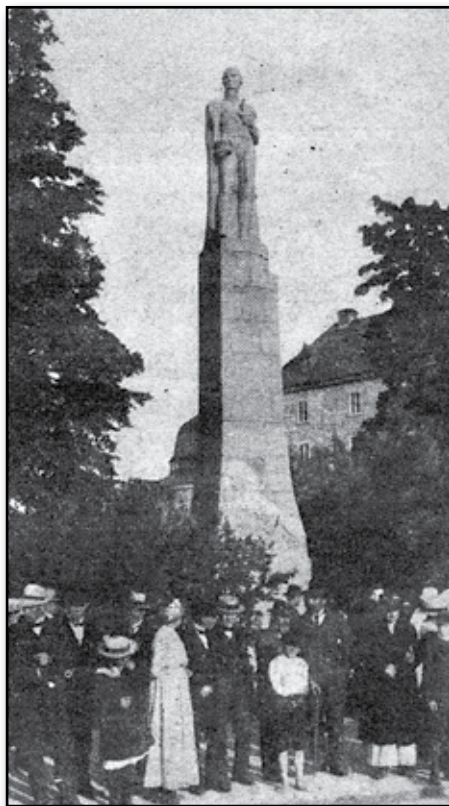
på riksdagen, som hölls i Örebro under juli och augusti 1810, men Mörner hade lyckats bilda ett starkt parti, som önskade se Bernadotte och icke fursten av Augustenborg såsom kung. Efter lång tvekan gav Karl XIII efter, och sedan Bernadotte hade fått 10 röster av utskottets 12, hyllades han den 21 augusti 1810 av ständerna såsom Sveriges kronprins och adopterades av Karl XIII. I ett av rummen på Örebro slott underskrev kungen det dokument, som gjorde Jean Baptiste Jules Bernadotte, marskalk av Frankrike, till Sveriges kronprins, vilken sedermera under namnet Karl XIV Johan blev Sveriges kung. Så slutade detta sagolika tronföljarval, där man mer slumpvis än någonsin förr förfogat över Sveriges krona, och Örebro slott hade åter blivit det första namnet i en svensk kungaätts historia.

Den gamla borgen, Karl IX:s stolta skapelse, lämnades långa tider att förfalla, tills den på 1600-talet förvandlades till ett slott i barockstil. På senare tid, vid slutet av 1890-talet, företogs emellertid en yttre restaurering, som låter slottet framträda i ett skick, värdigt dess historiska minnen. I sin nuvarande gestaltning gör det intryck av en medeltida feodalborg.

*Örebro slott, där man kan säga, att Vasaätten började
såsom regerande ätt i Sverige.*

Karl XIV Johans staty i Örebro.

Viktiga ord och personer

Hertig Albrekt.

[ca 1338–1412] Hertig av Mecklenburg och kung av Sverige mellan 1363/1364 och 1389. Avsattes som kung och satt flera år fängslad. Albrekt är i dag kanske mest känd som indirekt ledare för Vitalierna, en stark flotta med sjörövare som härjade i Östersjön. Hans namn skrivs i dag oftast som Albrekt av Mecklenburg.

Erik XIV.

[1533–1577] Svensk kung mellan 1560–1568. Var son till Gustav Vasa och avsattes sedan brodern Johan III gjort uppror. Förgiftades med arsenik efter nio års fångenskap.

Fredrik Kristian II av Holstein-Augustenburg.

[1765–1814] Hertig av Schleswig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg. Var mycket framstående inom både vetenskap och litteratur. Är i dag mest känd för att ha varit inblandad i den svenska tronkrisen, då han var mycket nära att bli svensk kung.

Fredrik VI.

[1768–1839] Kung över Danmark från 1808 till sin död, kung över Norge från 1808 till 1814. Var ansvarig för att Danmark

förlorade Norge under Napoleonkrigen sedan han llerat sig med Frankrike.

Gustav Vasa.

[1496–1560] Svensk kung från 1523 till sin död 1560. Gustav Vasa är en av de mest inflytelserika kungarna i svensk historia. Gustav införde arvsmonarkin i Sverige och reformerade kyrkan. Många menar att Vasa skapade den moderna svenska nationalstaten.

Gustav II Adolf.

[1594–1632] Svensk kung från 1611 till sin död 1632. Grundlade det svenska stormaktsväldet genom en serie erövringskrig. Betraktas av många som en av världshistoriens främsta fältherrar. Dödades under slaget vid Lützen den 6 november 1632.

Hertig Karl.

[1550–1611] Karl var kung av Sverige från 1604 till sin död 1611. Var son till Gustav Vasa, bror till Johan III och halvbror till Erik XIV. Var inblandad i flera maktstrider och lät avrätta ett stort antal fiender inom adeln. Var också inblandad i fyra olika krig, bland annat mot Ryssland, Danmark och Polen. Hans namn skrivs i dag oftast Karl IX.

Karl IX.

[1550–1611] Karl var kung av Sverige från 1604 till sin död 1611. Var son till Gustav Vasa, bror till Johan III och halvbror till Erik XIV. Var inblandad i flera maktstrider och lät avrätta ett stort antal fiender inom adeln. Var också inblandad i fyra olika krig, bland annat mot Ryssland, Danmark och Polen.

Karl XIII.

[1748–1818] Hertig av Södermanland samt svensk och norsk kung från 1809 till sin död 1818. Regerade i Sverige under namnet Karl XIII och i Norge under namnet Karl II. Var bror till Gustaf III och har ibland anklagats för att ha varit delaktig i mordet på brodern. Karl XIII var den siste svenske regenten från den Holstein-Gottorpska ätten.

Karl XIV Johan.

[1763–1844] Fransk marskalk och kung av Sverige och Norge från 1818 till sin död 1844. Under hans tid vid makten genomfördes stora reformer bland annat inom bankväsendet, rösträtten och skolväsendet.

Magnus Eriksson.

[1316–1374] Svensk kung 1319–1364, kung av Norge 1319–1343 och kung av Skåne 1332–1360. Avsattes av sin son och lär enligt svenska källor ha drunknat i Norge och kan vara begravd i Varnhems klosterkyrka.

Mörner, Carl Otto.

[1781–1868] Svensk militär, tullare och friherre. Begärde avsked från armén år 1819 då han var överste och blev i stället vice landshövding för Jämtland. Mörner är mest känd för sitt förslag att göra franske generalen Jean Baptiste Bernadotte till svensk kung.

Napoleon.

[1769–1821] Fransman född på Korsika som Napoleone di Bu-

onaparte. Var fransk kejsare från 1804 till 1814. Erövrade stora delar av Europa under flera omfattande fälttåg.

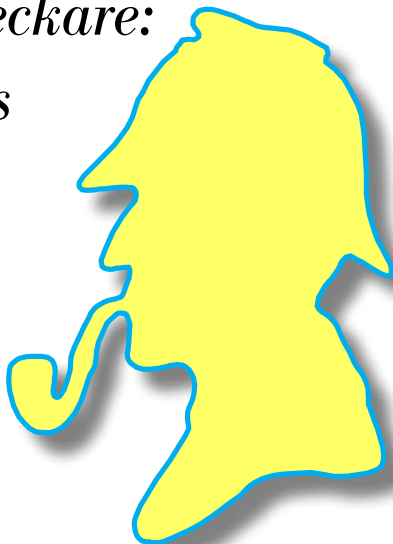
Valdemar Atterdag.

[1321–1375] Kung av Danmark mellan 1340 och 1375. Anses vara den kung som enade det danska riket. Är också känd som Valdemar Atterdag och Valdemar IV.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carrington*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se